

Nauja šachmatų žaidimo vieta švietimo sistemoje

Šachmatai - kas tai? Paklausę rastume ne vieną atsakymą: vieniems tai žaidimas, kurį smagu žaisti, kitiems mąstymo būdas, tretiems sportas. Ir visi atsakymai yra teisingi, šis žaidimas yra labai gilus ir aprėpia daugybę sričių - nuo matematikos iki inžinerijos, nuo reakcijos iki kūrybos, nuo etiketo iki filosofijos ir, žinoma, nuo pralaimėjimo iki pergalės. Nors šachmatai yra labai senas kūrinys (istorikai mano, kad dabartiniai šachmatai atsirado VI a. Indijoje, tačiau panašių žaidimų buvo ir prieš 5000m.), savo aktualumo jis neprarado ir nepanašu, kad galėtų. Pasaulis nuolat kinta, todėl svarbu mokėti prisitaikyti, planuoti savo žingsnius, gebėti greitai ir tiksliai reaguoti į besikeičiančią situaciją, išlikti garbingam ir draugiškam.

Dzūkijos mokyklos draugystė su šachmatais prasidėjo seniai, turbūt kaip ir daugumos kitų mokyklų, tačiau 2017 metais buvo žengtas svarbus žingsnis, ieškant naujos šachmatų vietos mūsų švietimo sistemoje. Mokyklos vadovybė nusprendė šachmatus integruoti į mokomuosius dalykus, įrengti šachmatų klasę, organizuoti turnyrus, kviesti savanorius (tėvus, senelius, mėgėjus ir profesionalus), kurie galėtų pamokyti šachmatų žaidimo subtilybių, sukurti neformalaus švietimo grupes. Idėja buvo tikrai neįprasta ir drąsi, reikalaujanti kantrybės ir tikėjimo. Šios vizijos iniciatorė buvo Dzūkijos mokyklos direktorė Vilija Sušinskienė, mokytojai Sonata Vosylienė ir Antanas Kalinauskas tapo pirmaisiais šios programos koordinatoriais bei diegėjais, vėliau prie komandos prisijungė pradinė klasių mokytoja Asta Vieraitienė, taip pat svarbu paminėti politiką Juliją Sabatauską, pagelbėjusį gauti lėšų įrangai. Pirmieji integruotas šachmatų pamokas išbandė pradinė klasių mokiniai, vėliau ir vyresnieji. Ypatingos sėkmės susilaukė šachmatų ir kūno kultūros simbiozė, ne be reikalo šachmatai yra pripažinta sporto šaka. Įprastai mokiniams, negalintiems dalyvauti veiklose dėl tam tikrų priežasčių per kūno kultūros pamokas, šachmatai šią problemą ramiai išsprendžia, suteikdami galimybę sportuoti visiems, jei ne fiziškai, tai protiška. 2018 metais, bendradarbiaujant su Senamiesčio pradine mokykla, buvo pradėti rengti tarpmokykliniai pradinė klasių mokinių turnyrai - tai suteikė dar daugiau motyvacijos ir džiaugsmo mokiniams bei mokytojams.

Nauji vėjai papūtė 2020 metais, kuomet keturios Alytaus švietimo įstaigos - Dzūkijos mokykla, Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija, Senamiesčio pradinė mokykla ir Alytaus profesinis centras nusprendė kartu diegti bei įgyvendinti kūrybinio mąstymo ir inžinerinių kompetencijų ugdymo programą. Šachmatų mokymas šioje programoje turi tvirtas pozicijas, dauguma kūrybinių ir inžinerinių kompetencijų būtinos minėtame žaidime. Kiekvienas šachmatų žaidėjas yra inžinierius, projektuojantis savo tikslus ir priemones, nuolat kuriantis dinamiškas konstrukcijas, pasiruošęs priimti iššūkius kūrybingai juos įveikti. Tikslas aiškus - visi mokiniai, baigę Dzūkijos mokyklą, turėtų įgyti ne tik taisyklių, principų žinojimą, bet ir strategiją, etiką, filosofiją. Mokyklos vizija - kiekvienam perduoti žinią, kurią neša šachmatai - mąstyti, planuoti, bandyti, ir tau pasiseks!

Rindaugas Žitkauskas, Alytaus Dzūkijos mokyklos šachmatų mokytojas



Šachmatų pamoka pradinėse klasėse.



Šachmatų varžybos